

ENDURSKOÐENDARÁÐ

**Skýrsla um störf
endurskoðendaráðs
2017**

Störf endurskoðendaráðs á árinu 2017

Inngangur

Endurskoðendaráð er eftirlitsaðili með störfum endurskoðenda og er verksvið ráðsins skilgreint í V. kafla laga nr. 79/2008 um endurskoðendur. Þau lög tóku gildi 1. janúar 2009 og með þeim var innleidd áttunda félagaréttartilskipun Evrópuráðsins. Hlutverk endurskoðendaráðs skv. 15 gr. laganna er að hafa eftirlit með því að endurskoðendur og endurskoðunarfyrirtæki ræki störf sín í samræmi við ákvæði laganna.

Nánar tiltekið ber endurskoðendaráði að:

- Fylgjast með því að endurskoðandi uppfylli skilyrði til löggildingar.
- Fylgjast með því að endurskoðandi uppfylli kröfur um endurmenntun.
- Sjá til þess að reglulegt gæðaeftirlit með störfum endurskoðenda og endurskoðunarfyrirtækja fari fram.
- Sjá til þess að siðareglur og endurskoðunarstaðlar séu til.

Jafnframt ber endurskoðendaráði, í samræmi við lög um peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka nr. 64/2006, að fylgjast með að endurskoðendur sem heyri undir ráðið uppfylli skyldur sínar skv. lögnum.

Endurskoðendaráð heyrir undir atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið og skipar ráðherra fimm menn í ráðið til fjögurra ára í senn. Þrír nefndarmenn eru skipaðir samkvæmt tilnefningu en tveir skipaðir af ráðherra án tilnefningar. Núverandi endurskoðendaráð var skipað í maí 2017, en sömu einstaklingur voru skipaðir sem aðalmenn og varamenn og skipaðir voru í ráðið í maí 2013. Í ráðinu sitja Áslaug Árnadóttir, formaður, Þórður Reynisson, Pálína Árnadóttir, Jóhann Unnsteinsson og Hildur Árnadóttir. Varamenn eru Elmar Hallgríms Hallgrímsson, Elva Ósk Wíium, Krístrún Helga Ingólfssdóttir, Ólafur Gestsson og Brynja Halldórsdóttir. Starfsmaður endurskoðendaráðs er Salka Sól Styrmissdóttir lögfræðingur.

Endurskoðendaráð hélt 13 fundi á árinu 2017 auk ýmissa samráðsfunda með atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti og Félagi löggiltra endurskoðenda (FLE).

Hér á eftir er gerð grein fyrir helstu málum sem komu til umfjöllunar og afgreiðslum ráðsins á árinu:

Gæðaeftirlit

Mikilvægasta og umfangsmesta verkefni endurskoðendaráðs er að sjá um að fram fari gæðaeftirlit með þeim störfum endurskoðenda sem falla undir ákvæði laganna um

endurskoðendur nr. 79/2008, en samkvæmt 22. gr. laganna er endurskoðunarfyrtækjum og endurskoðendum sem þar starfa og sjálfstætt starfandi endurskoðendum skylt að sæta gæðaeftirliti eigi sjaldnar en á sex ára fresti. Þá er endurskoðendum eða endurskoðunarfyrtækjum sem annast endurskoðun eininga tengdra almannahagsmunum skylt að sæta gæðaeftirliti eigi sjaldnar en á þriggja ára fresti.

Gæðaeftirlit 2017

Undirbúningur gæðaeftirlits 2017 hófst í byrjun árs 2017. Endurskoðendur sem sæta skyldu eftirliti voru valdir með tilviljanakenndu úrtaki en einn endurskoðandi var boðaður í gæðaeftirlit þar sem hann hafði ekki sætt gæðaeftirliti frá gildistöku laganna. Auk þessa var einn endurskoðandi boðaður í endurtekið eftirlit á grundvelli fyrri ákvörðunar ráðsins. Alls voru send út 65 boðunarbréf, flest í mars 2017. Jafnframt voru fjórir endurskoðendur boðaðir í gæðaeftirlit í maí 2017 vegna sameiginlegrar áritunar þeirra og endurskoðenda sem áður höfðu verið boðaðir.

Vegna fyrirmæla laga um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka nr. 64/2006 sem tóku gildi í lok september 2017 voru gerðar breytingar á reglum nr. 712/2015 um framkvæmd gæðaeftirlits með störfum endurskoðenda. Breytingarnar felast í því að bætt var við gæðaeftirlit gátlista 5 sem beinist að aðgerðum gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka.

Með bréfi endurskoðendaráðs, dags. 29. maí 2017, fól endurskoðendaráð Félagi löggiltra endurskoðenda (FLE) að annast gæðaeftirlit 2017 í samræmi við 13. gr. laga um endurskoðendur nr. 79/2008. Gæðaeftirlitsmenn voru tilnefndir af FLE og var valið staðfest af endurskoðendaráði í júní 2017.

Af þeim 69 endurskoðendum sem boðaðir voru í eftirlit voru í eftirlit voru 21 sem árituðu endurskoðunarverkefni vegna reikningsársins 2016. Var þeim gert að sæta gæðaeftirliti árið 2017 vegna reikningsársins 2016. Framkvæmd gæðaeftirlits hófst í október 2017. Lauk framkvæmdinni fyrir lok ársins 2017 að einni skoðun undanskilinni. Endurskoðendaráð mun taka saman skýrslu um niðurstöður gæðaeftirlitsins og birta á heimasíðu ráðsins þegar endanlegar niðurstöður liggja fyrir.

Ábyrgðartryggingar

Árleg eftirfylgni

Á grundvelli 6. gr. laga um endurskoðendur ber endurskoðendum að hafa í gildi starfsábyrgðartryggingu og skulu þeir senda Félagi löggiltra endurskoðenda staðfestingu um gilda tryggingu fyrir 15. janúar ár hvert. Kröfur laga um að endurskoðendur hafi gilda starfsábyrgðartryggingu eru ófrávíkjanlegar og þeir sem ekki hafa slíka tryggingu uppfylla ekki skilyrði til að hafa réttindi sem endurskoðendur.

Í mars 2017 fékk endurskoðendaráð þær upplýsingar frá FLE að allir endurskoðendur með virk réttindi væru með staðfesta starfsábyrgðartryggingu frá tryggingarfélagum.

Uppsögn starfsábyrgðartrygginga

Komi til þess að lögbundinni starfsábyrgðartryggingu endurskoðanda sé sagt upp tilkynnir viðkomandi váttryggingafélag það til atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins. Sendir ráðuneytið upplýsingarnar svo áfram til endurskoðendaráðs.

Endurskoðendaráð fékk nokkurn fjölda tilkynninga frá ráðuneytinu um að starfsábyrgðartryggingar endurskoðanda væru ekki lengur í gildi hjá viðkomandi váttryggingafélagi. Endurskoðendaráð óskaði í kjölfarið eftir staðfestingu á því frá viðkomandi endurskoðanda um að hann hefði aflað sér fullnægjandi ábyrgðartryggingar hjá öðrum váttryggjanda. Bárust slíkar staðfestingar í öllum tilvikum að þeim undanskildum þegar endurskoðandi hafði ákveðið að leggja inn réttindi sín.

Endurmenntun

Samkvæmt 7. gr. laga um endurskoðendur er endurskoðendum skylt að sækja endurmenntun sem tryggir að þeir viðhaldi reglulega fræðilegri þekkingu, faglegri hæfni og faglegum gildum. Samkvæmt 2. mgr. 7. gr. skal endurmenntun að lágmarki svara til 20 klukkustunda á ári og samtals 120 klukkustunda á hverju þriggja ára tímabili. Í gildi eru reglur um endurmenntun nr. 30/2011 þar sem kveðið er á um það hvað teljist til endurmenntunar.

Í reglunum kemur meðal annars fram að fyrsta þriggja ára endurmenntunartímabil samkvæmt 7. gr. laga nr. 79/2008 hefjist 1. janúar 2010, hjá þeim sem hlutu löggildingu árið 2009 eða fyrr, sbr. ákvæði I til bráðabirgða í lögum nr. 79/2008. Öðru endurmenntunartímabilinu lauk því 31. desember 2015.

Félag löggiltra endurskoðanda hefur haldið utan um endurmenntun félagsmanna sinna og senda félagsmenn upplýsingar um endurmenntun sína til félagsins. Snemma árs 2017 sendi félagið ráðinu upplýsingar um endurmenntun félagsmanna á árinu 2016. Ráðið fylgdi málinu eftir gagnvart þeim sem ekki höfðu lokið tilskildum fjölda endurmenntunareininga með því að óska eftir skýringum frá þeim vegna fjölda endurmenntunareininga. Þegar skýringar höfðu borist var málunum lokið af hálfu endurskoðendaráðs.

Drög að frumvarpi um breytingar á lögum um endurskoðendur

Í upphafi árs óskaði atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið eftir athugasemdum endurskoðendaráðs við drög að frumvarpi um breytingar á eftirlitsgjaldi í lögum um endurskoðendur nr. 79/2008. Fjallaði ráðið um málið á fundi sínum og fól formanni að taka saman umsögn um frumvarpsdrögin og senda ráðuneytinu. Lögum um endurskoðendur var í kjölfarið breytt með lögum nr. 38/2017.

Sjálfstæðar athuganir

Endurskoðendaráð taldi nauðsynlegt á árinu að hefja sjálfstæða athugun á endurskoðanda vegna neitun viðkomandi á að sæta gæðaeftirliti. Beindist skoðunin að því hvort farið hefði verið eftir bráðabirgðaákvæði II um góða endurskoðunarvenju við framkvæmd endurskoðunar samkvæmt 9. gr. laga nr. 79/2008 um endurskoðendur. Engar verulegar athugasemdir voru gerðar og ekki þótti ástæða til að aðhafast frekar og var málinu þar með lokið hjá endurskoðendaráði.

Aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka

Endurskoðendaráð átti fund með stýrihópi um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka á vormánuðum. Vegna hlutverks endurskoðendaráðs að fylgjast með að endurskoðendur gæti fyrirmæla laga um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka nr. 64/2006 var ákveðið að bæta við gátlista í gæðaeftirlit endurskoðenda sem tæki til laganna. Jafnframt sendi ráðið öllum endurskoðendum bréf þar sem þeir voru minntir á skyldu til að tilnefna ábyrgðarmann samkvæmt 22. gr. framangreindra laga.

Dómsmálráðuneytið skipaði stýrihóp sem hefur þau verkefni að sinna stefnumótun, tryggja yfirsýn, samvinnu og samstillu varnir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka. Jafnframt skal hópurinn tryggja eftirfylgni og úrbætur vegna athugasemda FATF (Financial Action Task Force) og stuðla að samræmdu eftirliti á grundvelli viðeigandi lagaákvæða. Að lokum skal stýrihópurinn vera stjórnvöldum til ráðgjafar í afstöðu mála hjá FATF, taka þátt í innleiðingu og breytingum á regluverki sem snýr að vörnum gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og stuðla að fræðslu og aukinni þekkingu um málaflokkinn. Endurskoðendaráð tilnefnir einn einstakling til setu í stýrihópnum.

Skipun prófnefndar

Samkvæmt 5. gr. laga nr. 79/2008 um endurskoðendur skipar endurskoðendaráð þrjú manna prófnefnd endurskoðenda sem heldur próf fyrir þá sem sækja um löggildingu til endurskoðunarstarfa. Þann 5. apríl 2017 var Jón Arnar Baldurs skipaður formaður prófnefndarinnar en ásamt honum voru þau Sigrún Guðmundsdóttir og Unnar Friðrik Pálsson skipuð í prófnefndina.

Notkun orðsins endurskoðun eða endurskoðandi í starfs- eða firmaheiti.

Í 6. mgr. 4. gr. laga um endurskoðendur kemur fram að öðrum en endurskoðendum og endurskoðunarfyrirtækjum sé óheimilt að nota orðin endurskoðandi eða endurskoðun í starfs- eða firmaheiti sínu. Þá sé óheimilt að vekja þá trú að aðili sé endurskoðandi með notkun starfsheitis, firmanafns eða með öðrum misvisandi hætti, ef hann er það ekki.

Á árinu bárust endurskoðendaráði bæði ábendingar um að fyrirtæki sem ekki væru endurskoðunarfyrirtæki væru tilgreind sem slík á nánar tilgreindum vefsíðum og að

einstaklingar titluðu sig sem endurskoðendur þrátt fyrir að hafa ekki löggildingu. Ráðið sendi viðkomandi aðilum bréf og óskaði eftir því að fyrirtækin notuðust ekki við orðin endurskoðun í firmaheiti sínu svo ekki væri farið gegn lögum um endurskoðendur. Brugðist var við erindum ráðsins og lauk endurskoðendaráð afgreiðslu málanna á árinu.

Samskipti við atvinnu- og nýsköpunarráðuneytið

Endurskoðendaráð átti ýmis samskipti við atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið á árinu varðandi málefni endurskoðenda og tóku fulltrúar ráðsins m.a. þátt í vinnu við frumvarpssmíði vegna innleiðinga tilskipunar og reglugerðar Evrópusambandsins um endurskoðendur.

Erindi til ráðsins

Ýmis erindi og ábendingar bárust ráðinu á árinu 2017 og hlutu sum þeirra endanlega afgreiðslu, en önnur verða áfram til meðferðar hjá ráðinu. Við meðferð málanna var í þessum málum sem öðrum sérstaklega gætt að reglum stjórnábyrgðar um vanhæfi nefndarmanna þannig að varamaður var kallaður til eftir aðstæðum hverju sinni.

Önnur mál

Meðal annarra starfa endurskoðendaráðs á árinu má telja eftirfarandi:

- Tillögur að prófgjaldi fyrir próf til löggildingar endurskoðunarstarfa árið 2017.
- Upplýsingar veittar ráðuneytinu vegna innlagna endurskoðenda á réttindum sínum.
- Fyrirspurnir varðandi meistaranám sem endurskoðendaráð viðurkennir sem undanfara þess að öðlast löggildingu til endurskoðunarstarfa.

22. febrúar 2018

Endurskoðendaráð

Hauq Arnadottir
Palma Arnad.
Ólafur Arnadottir
Ólafur Arnadottir
Ólafur Arnadottir